

ΟΔΗΓΙΑ 2012/29/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 25ης Οκτωβρίου 2012

για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου είναι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
- (2) Η Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση για την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με αυτά και το Συμβούλιο έχει εκδώσει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες ⁽⁴⁾. Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες ⁽⁵⁾, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και των μέτρων πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη και αναγνώριση όλων των θυμάτων, μεταξύ άλλων και για τα θύματα τρομοκρατίας, κατά προτεραιότητα.
- (3) Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται η θέσπιση

ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας.

- (4) Το Συμβούλιο δήλωσε στο ψήφισμά του της 10ης Ιουνίου 2011 σχετικά με οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες ⁽⁶⁾ («Οδικός χάρτης της Βουδαπέστης»), ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας. Για τον σκοπό αυτόν και σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο την αναθεώρηση και συμπλήρωση των αρχών που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, καθώς και τη σημαντική πρόωξη του επιπέδου προστασίας των θυμάτων σε ολόκληρη την Ένωση, ιδίως στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- (5) Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών ⁽⁷⁾ κάλεσε τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές τους εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της βίας κατά των γυναικών, ιδίως με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, κάλεσε δε επίσης την Ένωση να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας στη συνδρομή και την υποστήριξη.
- (6) Στο ψήφισμά του 5ης Απριλίου 2011 σχετικά με τις προτεραιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά ενός νέου πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών ⁽⁸⁾ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε στρατηγική για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής βίας και του ακρωτηριασμού των γυναικών γεννητικών οργάνων, η οποία θα αποτελέσει τη βάση μελλοντικών νομοθετικών πράξεων ποινικού δικαίου κατά της βίας λόγω φύλου, περιλαμβανομένου ενός πλαισίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (πολιτική, πρόληψη, προστασία, δίωξη, μέριμνα και συνεργασία) το οποίο θα ακολουθήσει σχέδιο δράσης της Ένωσης. Η διεθνής νομοθεσία που διέπει τον παρόντα τομέα περιλαμβάνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) που θεσπίστηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1979, τις συστάσεις και αποφάσεις της επιτροπής CEDAW και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία υιοθετήθηκε στις 7 Απριλίου 2011.

⁽¹⁾ ΕΕ C 43 της 15.2.2012, σ. 39.⁽²⁾ ΕΕ C 113 της 18.4.2012, σ. 56.⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Σεπτεμβρίου 2012 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 4ης Οκτωβρίου 2012.⁽⁴⁾ ΕΕ L 82 της 22.3.2001, σ. 1.⁽⁵⁾ ΕΕ C 115 της 4.5.2010, σ. 1.⁽⁶⁾ ΕΕ C 187 της 28.6.2011, σ. 1.⁽⁷⁾ ΕΕ C 285 E της 21.10.2010, σ. 53.⁽⁸⁾ ΕΕ C 296 E της 2.10.2012, σ. 26.

- (7) Η οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας ⁽¹⁾ θεσπίζει μηχανισμό για την αμοιβαία αναγνώριση των μέτρων προστασίας σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών. Η οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της ⁽²⁾ και η οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας ⁽³⁾ καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις ειδικές ανάγκες των συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, σεξουαλικής κακοποίησης και παιδικής πορνογραφίας.
- (8) Η απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁴⁾ αναγνωρίζει ότι η τρομοκρατία συνιστά μια από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις των αρχών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της δημοκρατίας, και επιβεβαιώνει ότι συνιστά, μεταξύ άλλων, απειλή για την ελεύθερη άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (9) Το έγκλημα, εκτός από παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων των θυμάτων, συνιστά πλήγμα κατά της κοινωνίας. Επομένως, τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία και επαγγελματισμό και χωρίς κανέναν είδους διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσιακής κατάστασης, καταβολών, αναπηρίας, ηλικίας, φύλου, έκφρασης ή ταυτότητας φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, καθεστώτος διαμονής και υγείας. Σε όλες τις επαφές με τις αρμόδιες αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις υπηρεσίες που έρχονται σε επαφή με τα θύματα, όπως υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η προσωπική κατάσταση και οι άμεσες ανάγκες των θυμάτων, καθώς και η ηλικία, το φύλο, η ενδεχόμενη αναπηρία και η ωριμότητα των θυμάτων της εγκληματικότητας, με πλήρη σεβασμό της σωματικής, νοητικής και ηθικής τους ακεραιότητας. Τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να προστατεύονται από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, από εκφοβισμό και από αντεκδικήσεις, να λαμβάνουν κατάλληλη υποστήριξη η οποία να διευκολύνει την αποκατάστασή τους και να έχουν επαρκή πρόσβαση στις υπηρεσίες της δικαιοσύνης.
- (10) Η παρούσα οδηγία δεν εξετάζει τους όρους διαμονής των θυμάτων της εγκληματικότητας στην επικράτεια των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν εξαρτώνται από το καθεστώς διαμονής των θυμάτων στο έδαφός τους ή από την ιθαγένεια ή την εθνικότητά τους. Η καταγγελία εγκλήματος και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος.
- (11) Η παρούσα οδηγία ορίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας.
- (12) Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν θίγουν τα δικαιώματα του δράστη. Ο όρος «δράστης» αναφέρεται σε πρόσωπο καταδικασθέν για έγκλημα. Εντούτοις, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, αφορά επίσης ύποπτο ή κατηγορούμενο πριν από ενδεχόμενη ομολογία της ενοχής ή καταδική και χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη του τεκμηρίου αθωότητας.
- (13) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται στην Ένωση και τις ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Παρέχει δικαιώματα στα θύματα αξιόποινων πράξεων που έχουν διαπραχθεί σε τρίτες χώρες μόνο σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Οι καταγγελίες προς αρμόδιες αρχές εκτός της Ένωσης, όπως πρεσβείες, δεν δημιουργούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.
- (14) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, πρωταρχικό κριτήριο πρέπει να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού που υιοθετήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 1989. Τα παιδιά θύματα θα πρέπει να θεωρούνται και να αντιμετωπίζονται ως πλήρεις κάτοχοι των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και θα πρέπει να δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα αυτά κατά τρόπον ο οποίος να λαμβάνει υπόψη την ικανότητά τους να διαμορφώνουν τις δικές τους απόψεις.
- (15) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα θύματα με αναπηρίες είναι σε θέση να απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία σε ίση βάση με τους λοιπούς, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας και την πρόσβασή τους στην ενημέρωσή τους.
- (16) Τα θύματα τρομοκρατίας έχουν υποστεί επιθέσεις των οποίων απώτερος σκοπός είναι να βλάψουν την κοινωνία. Τα θύματα τρομοκρατίας μπορεί να βρεθούν στο επίκεντρο της δημόσιας προσοχής και ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, υποστήριξη και κοινωνική αναγνώριση λόγω της ιδιαίτερης φύσης του εγκλήματος που διεπράχθη εις βάρος τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας και να προστατεύουν την αξιοπρέπεια και την ασφάλειά τους.

⁽¹⁾ ΕΕ L 338 της 21.12.2011, σ. 2.

⁽²⁾ ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3.

- (17) Η βία που στρέφεται κατά προσώπου λόγω φύλου, ταυτότητας ή έκφρασης του φύλου του εν λόγω προσώπου ή θίγει δυσανάλογα πρόσωπα συγκεκριμένου φύλου νοείται ως βία λόγω φύλου. Ενδέχεται να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική, ψυχική, συναισθηματική ή ψυχολογική βλάβη ή οικονομική ζημία του θύματος. Η βία λόγω φύλου νοείται ως μορφή διάκρισης και ως παραβίαση των θεμελιωδών ελευθεριών του θύματος και περιλαμβάνει τη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τη σεξουαλική βία (συμπεριλαμβανομένων του βιασμού, της σεξουαλικής επίθεσης και της σεξουαλικής παρενόχλησης), την εμπορία ανθρώπων, τη δουλεία και διάφορες μορφές επιβλαβών πρακτικών όπως οι αναγκαστικοί γάμοι, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών και τα λεγόμενα «εγκλήματα τιμής». Οι γυναίκες που υπήρξαν θύματα βίας λόγω φύλου και τα παιδιά τους συχνά απαιτούν ειδική υποστήριξη και προστασία λόγω του υψηλού κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θύματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης που συνδέονται με τέτοιου είδους βία.
- (18) Στις περιπτώσεις που η βία διαπράττεται στο πλαίσιο στενής σχέσης, δράστης είναι πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογένειας του, ασχέτως αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια στέγη με το θύμα. Η βία αυτή μπορεί να καλύπτει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και να προσέξει σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων αποτελεί σοβαρό και συχνά συγκεκαλυμμένο κοινωνικό πρόβλημα που μπορεί να προκαλεί συστηματικό ψυχολογικό και σωματικό τραυματισμό με σοβαρές συνέπειες, διότι ο δράστης είναι πρόσωπο το οποίο ευλόγως έχει την εμπιστοσύνη του θύματος. Τα θύματα βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ειδικά μέτρα προστασίας. Οι γυναίκες θίγονται δυσανάλογα από αυτήν τη μορφή βίας και η κατάσταση μπορεί να είναι χειρότερη αν η γυναίκα είναι εξαρτημένη από τον δράστη οικονομικά, κοινωνικά ή όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής της.
- (19) Η ιδιότητα του θύματος θα πρέπει να αναγνωρίζεται σε πρόσωπο ασχέτως του εντοπισμού, της σύλληψης, της δίωξης ή της καταδίκης του δράστη και ασχέτως της οικογενειακής σχέσης μεταξύ τους. Μέλη της οικογένειας των θυμάτων ενδέχεται επίσης να βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Ειδικότερα, τα μέλη της οικογένειας προσώπου του οποίου ο θάνατος προκλήθηκε άμεσα από αξιόποινη πράξη ενδέχεται να βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Κατά συνέπεια, βάσει της παρούσας οδηγίας, αυτά τα μέλη της οικογένειας, που αποτελούν έμμεσα θύματα του εγκλήματος, θα πρέπει να τυγχάνουν προστασίας. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες για τον περιορισμό του αριθμού των μελών της οικογένειας του θύματος που μπορούν να επωφελούνται από τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Εφόσον το θύμα είναι παιδί, το ίδιο το παιδί ή, εκτός αν αυτό δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, ο δικαιούχος της γονικής μέριμνας εξ ονόματος του παιδιού θα πρέπει να δικαιούται να ασκεί τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις εθνικές διοικητικές διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για να διαπιστωθεί ότι ένα πρόσωπο είναι θύμα.
- (20) Ο ρόλος των θυμάτων στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και η δυνατότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία ποικίλλουν στα κράτη μέλη, αναλόγως του εθνικού συστήματος, και καθορίζονται βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα κριτήρια: εάν το εθνικό σύστημα προβλέπει νομικό καθεστώς διαδίκου σε ποινική διαδικασία, εάν το θύμα υπέχει νομική υποχρέωση ή καλείται να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία, επί παραδείγματι ως μάρτυρας, ή/και εάν το θύμα δικαιούται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία και επιδιώκει την άσκηση του δικαιώματός του, όταν το εθνικό σύστημα δεν προβλέπει ότι τα θύματα έχουν νομικό καθεστώς διαδίκου στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες από τις καταστάσεις αυτές ισχύουν για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, όταν υπάρχουν αναφορές στον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.
- (21) Οι πληροφορίες και συμβουλές που παρέχονται από τις αρμόδιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων και αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να παρέχονται με διάφορα μέσα και υπό μορφή που να μπορεί να γίνει κατανοητή από το θύμα. Οι εν λόγω πληροφορίες και συμβουλές θα πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα απλή και κατανοητή. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζεται ότι το ίδιο το θύμα μπορεί να γίνεται κατανοητό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ως προς αυτό, θα πρέπει να εξετάζονται η γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται για την παροχή πληροφοριών από μέρους των θυμάτων, η ηλικία τους, η ωριμότητά τους, οι πνευματικές και συναισθηματικές τους ικανότητες, η στοιχειώδης εκπαίδευση και κάθε νοητική ή σωματική τους βλάβη. Θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη οι δυσκολίες κατανόησης ή επικοινωνίας που μπορεί να οφείλονται σε κάποιου είδους αναπηρία, όπως προβλήματα ακοής ή όμιλιας. Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που περιορίζουν την ικανότητα του θύματος να μεταδίδει πληροφορίες.
- (22) Ο χρόνος υποβολής της καταγγελίας θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, να θεωρείται ότι εμπίπτει στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις αυτεπάγγελτης κίνησης της ποινικής διαδικασίας από τις αρχές συνεπεία αξιόποινης πράξης κατά θύματος.
- (23) Πληροφορίες για την επιστροφή των εξόδων θα πρέπει να παρέχονται, από τη στιγμή της πρώτης επαφής με αρμόδια αρχή, επί παραδείγματι σε φυλλάδιο που περιλαμβάνει τους βασικούς όρους για την εν λόγω επιστροφή των εξόδων. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται, σε αυτό το πρώιμο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, να αποφασίσουν αν το εν λόγω θύμα πληροί τους όρους επιστροφής των εξόδων.

- (24) Όταν τα θύματα καταγγέλλουν έγκλημα, θα πρέπει να λαμβάνουν έγγραφη βεβαίωση της καταγγελίας τους από την αστυνομία, στην οποία αναφέρονται τα βασικά στοιχεία του εγκλήματος, όπως το είδος του εγκλήματος, ο χρόνος και ο τόπος τέλεσης και οποιαδήποτε φυσική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βεβαίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρει αριθμό φακέλου και τον χρόνο και τόπο καταγγελίας του εγκλήματος, προκειμένου να χρησιμεύσει ενδεχομένως ως απόδειξη της καταγγελίας, επί παραδείγματι σε σχέση με ασφαλιστικές αξιώσεις.
- (25) Με την επιφύλαξη των κανόνων σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής, η καθυστερημένη καταγγελία αξιόποινης πράξης, λόγω φόβου αντιπαιών, ταπείνωσης ή στιγματισμού, δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση βεβαίωσης της καταγγελίας του θύματος.
- (26) Κατά την παροχή πληροφοριών, θα πρέπει να δίδονται επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι είναι σε θέση να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Ως προς αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες στο θύμα, ώστε να γνωρίζει την εκάστοτε κατάσταση κάθε διαδικασίας. Τούτο αφορά εξίσου πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να αποφασίσει κατά πόσο θα ζητήσει να επανεξετασθεί απόφαση μη δίωξης. Εάν δεν απαιτείται άλλως, θα πρέπει οι πληροφορίες που κοινοποιούνται στο θύμα να είναι δυνατόν να παρασχεθούν προφορικά ή γραπτά, μεταξύ άλλων με ηλεκτρονικά μέσα.
- (27) Οι πληροφορίες θα πρέπει να αποστέλλονται στο θύμα στην τελευταία γνωστή διεύθυνση αλληλογραφίας ή στα ηλεκτρονικά στοιχεία επικοινωνίας που έχουν δοθεί στην αρμόδια αρχή από το θύμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επί παραδείγματι λόγω του μεγάλου αριθμού θυμάτων σε μια υπόθεση, θα πρέπει να είναι δυνατόν να παρέχονται πληροφορίες μέσω του τύπου, μέσω της επίσημης ιστοσελίδας της αρμόδιας αρχής ή μέσω ανάλογου διαύλου επικοινωνίας.
- (28) Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες, όταν η αποκάλυψη των πληροφοριών θα μπορούσε να επηρεάσει τον ορθό χειρισμό μιας υπόθεσης ή να βλάψει συγκεκριμένη υπόθεση ή συγκεκριμένο πρόσωπο ή αν θεωρούν ότι τούτο αντιβαίνει στα ουσιαστικά συμφέροντα της εθνικής τους ασφάλειας.
- (29) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν ενημερωμένα στοιχεία επαφής προκειμένου να επικοινωνούν όσον αφορά την υπόθεσή τους, εκτός αν το θύμα έχει εκφράσει την επιθυμία να μη λαμβάνει τις πληροφορίες αυτές.
- (30) Η αναφορά σε «απόφαση», στο πλαίσιο του δικαιώματος ενημέρωσης, διερμηνείας και μετάφρασης θα πρέπει να ερμηνεύεται μόνο ως αναφορά στη διαπίστωση της ενοχής ή σε κατ' άλλο τρόπο περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Οι λόγοι της εν λόγω απόφασης θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο θύμα μέσω αντιγράφου του εγγράφου το οποίο περιέχει την εν λόγω απόφαση ή μέσω σύντομης περίληψής τους.
- (31) Το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής δίκης συνεπεία καταγγελίας αξιόποινης πράξης κατά το θύματος θα πρέπει να ισχύει επίσης για την ενημέρωση σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής ακρόασης που αφορά έφεση ασκηθείσα κατά απόφασης στην υπόθεση.
- (32) Θα πρέπει να παρέχονται στα θύματα συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την αποφυλάκιση ή την απόδραση του δράστη εφόσον έχουν εκφράσει σχετική επιθυμία, τουλάχιστον όταν υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης των θυμάτων, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών. Όταν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους τους άλλους κινδύνους κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τις ενδεδειγμένες ενέργειες. Η αναφορά σε «διαπιστωμένο κίνδυνο βλάβης των θυμάτων» θα πρέπει να καλύπτει παράγοντες όπως η φύση ή η σοβαρότητα του εγκλήματος και ο κίνδυνος αντιπαιών. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να ισχύει σε περιπτώσεις ησσόνων εγκλημάτων και επομένως όταν υπάρχει μικρή μόνο πιθανότητα βλάβης του θύματος.
- (33) Τα θύματα θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με οποιοδήποτε δικαίωμα έφεσης κατά απόφασης αποφυλάκισης του δράστη, εφόσον προβλέπεται το δικαίωμα αυτό στο εθνικό δίκαιο.
- (34) Δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης εκτός εάν τα θύματα μπορούν να εξηγήσουν προσηκόντως τις περιστάσεις του εγκλήματος και να καταθέσουν τη μαρτυρία τους κατά τρόπο κατανοητό για τις αρμόδιες αρχές. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Συνεπώς θα πρέπει να προβλέπεται δωρεάν διερμηνεία κατά την εξέταση του θύματος και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργή συμμετοχή του στην ακροαματική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Όσον αφορά άλλες πτυχές της ποινικής διαδικασίας, η ανάγκη διερμηνείας και μετάφρασης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με συγκεκριμένα θέματα, τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, τη συμμετοχή του στη διαδικασία και τυχόν ειδικά δικαιώματα των οποίων απολαύει. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης μόνο στον βαθμό που απαιτείται προκειμένου τα θύματα να ασκούν τα δικαιώματά τους.

- (35) Τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προσβάλλουν απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη διερμηνείας ή μετάφρασης, σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου. Το δικαίωμα αυτό δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν χωριστό μηχανισμό ή διαδικασία καταγγελιών για την προσβολή της εν λόγω απόφασης και δεν θα πρέπει να προκαλεί αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας. Θα αρκούσε μια επανεξέταση της απόφασης σύμφωνα με την υπάρχουσα εθνική διαδικασία.
- (36) Το γεγονός ότι το θύμα ομιλεί γλώσσα η οποία δεν είναι ευρέως διαδεδομένη δεν θα πρέπει να δικαιολογεί αφ' εαυτού την απόφαση ότι η διερμηνεία ή η μετάφραση θα προκαλούσε αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας.
- (37) Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη από τη στιγμή που το θύμα είναι γνωστό στις αρμόδιες αρχές και καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά από τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος και τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η υποστήριξη θα πρέπει να παρέχεται με διάφορα μέσα, χωρίς υπερβολικές διατυπώσεις και με επαρκή γεωγραφική κατανομή ανά το κράτος μέλος, ώστε να δίδεται η δυνατότητα σε όλα τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Τα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος θα μπορούσαν να χρειάζονται υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης.
- (38) Σε πρόσωπα που είναι εξαιρετικά ευάλωτα ή σε καταστάσεις κατά τις οποίες διατρέχουν ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο βλάβης, όπως πρόσωπα κατά των οποίων ασκείται κατ' επανάληψη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τα θύματα βίας λόγω φύλου ή πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα άλλου είδους εγκλημάτων σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι, θα πρέπει να παρέχεται ειδική υποστήριξη και νομική προστασία. Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένη και στοχευμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη κυρίως τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων, τη σοβαρότητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης, καθώς και τη σχέση ανάμεσα στα θύματα, τους δράστες, τα παιδιά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους. Βασικό καθήκον των υπηρεσιών αυτών και του προσωπικού τους, που έχουν κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη του θύματος ώστε να συνέλθει από τη βλάβη ή το τραύμα που έχει πιθανώς υποστεί από την αξιόποινη πράξη και να τις ξεπεράσει, θα πρέπει να είναι η ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ώστε τα θύματα να μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις σε ενθαρρυντικό περιβάλλον που τα αντιμετωπίζει με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ευαισθησία. Η υποστήριξη που θα πρέπει να παρέχεται από αυτές τις υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή προστασίας και ασφαλούς στέγης, την άμεση ιατρική υποστήριξη, την παραπομπή σε ιατρική και ιατροδικαστική εξέταση για αποδεικτικά στοιχεία σε περιπτώσεις βιασμού ή σεξουαλικής επίθεσης, την παροχή βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ψυχολογικής υποστήριξης, μετατραυματικής περίθαλψης, νομικών συμβουλών, πρόσβασης σε υπηρεσίες συνηγορίας και ειδικών υπηρεσιών για τα παιδιά ως άμεσα ή έμμεσα θύματα.
- (39) Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων δεν απαιτείται να παρέχουν οι ίδιες εκτενή ειδικευμένη και επαγγελματική εμπειρογνομosύνη. Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων θα πρέπει να βοηθούν τα θύματα, εφόσον απαιτείται, να χρησιμοποιούν τις υπάρχουσες επαγγελματικές υπηρεσίες υποστήριξης, όπως ψυχολόγους.
- (40) Μολονότι η παροχή υποστήριξης δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή καταγγελίας όσον αφορά αξιόποινη πράξη από μέρους των θυμάτων σε αρμόδια αρχή, όπως στην αστυνομία, οι αρχές αυτές είναι συχνά οι πλέον κατάλληλες για να ενημερώσουν τα θύματα για τις δυνατότητες υποστήριξης. Για τον λόγο αυτό, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την παραπομπή των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, εξασφαλίζοντας κυρίως ότι οι απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων μπορούν να τηρούνται και όντως τηρούνται. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές.
- (41) Το δικαίωμα ακρόασης των θυμάτων θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει ασκηθεί όταν τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν ή να δώσουν εξηγήσεις γραπτώς.
- (42) Το δικαίωμα ακρόασης των παιδιών θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να αποκλείεται μόνο επειδή το θύμα είναι παιδί ή λόγω της ηλικίας του εν λόγω θύματος.
- (43) Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης θα πρέπει να θεωρείται ότι αφορά αποφάσεις εισαγγελιών και ανακριτών ή αρχών επιβολής του νόμου, όπως αστυνομικών, αλλά όχι αποφάσεις δικαστηρίων. Η επανεξέταση της απόφασης μη άσκησης δίωξης θα πρέπει να διενεργείται από διαφορετικό πρόσωπο ή αρχή από αυτήν που εξέδωσε την αρχική απόφαση, εκτός εάν η αρχική απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης εξεδόθη από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, η απόφαση της οποίας δεν επιδέχεται επανεξέταση· στην περίπτωση αυτή, η επανεξέταση μπορεί να διενεργείται από την ίδια αρχή. Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης δεν αφορά ειδικές διαδικασίες, όπως οι διαδικασίες κατά βουλευτών ή μελών της κυβέρνησης, όσον αφορά την άσκηση των επίσημων καθηκόντων τους.

- (44) Η απόφαση περάτωσης της ποινικής διαδικασίας, όπως μια απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης, θα πρέπει να περιλαμβάνει περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εισαγγελέας αποφασίζει να αποσύρει τις κατηγορίες ή να περατώσει τη διαδικασία.
- (45) Η απόφαση του εισαγγελέα που έχει ως αποτέλεσμα εξωδικαστικό διακανονισμό και, ως εκ τούτου, την περάτωση της ποινικής διαδικασίας στερεί από τα θύματα το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης του εισαγγελέα για τη μη άσκηση δίωξης μόνο αν με τον εξωδικαστικό διακανονισμό επιβάλλεται προειδοποίηση ή υποχρέωση.
- (46) Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, όπως η διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, οι ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις και οι κύκλοι καθορισμού της ποινής, μπορεί να ωφελήσουν σε μεγάλο βαθμό το θύμα, αλλά απαιτούν ορισμένες διασφαλίσεις προκειμένου να αποφευχθεί η δευτερογενής και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμός. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει επομένως να έχουν ως πρωταρχικό κριτήριο τα συμφέροντα και τις ανάγκες του θύματος, την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη το θύμα και την πρόληψη άλλης βλάβης. Κατά την παραπομπή υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης της δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες όπως η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, ο βαθμός του τραύματος που έχει προκληθεί, η κατ' επανάληψη παραβίαση της σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας του θύματος, οι ανισορροπίες συσχέτισης δυνάμεων και η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητα του θύματος να κάνει συνειδητή επιλογή ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα. Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει κατ' αρχήν, να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, πλην αντίθετης συμφωνίας των διαδίκων ή εκτός αν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση στο εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος. Ορισμένοι παράγοντες, όπως απειλές ή οποιαδήποτε μορφή βίας που τελείται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να θεωρηθεί ότι πρέπει να γνωστοποιούνται για το κοινό συμφέρον.
- (47) Τα θύματα δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα υποβάλλονται σε έξοδα σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν μόνο τα αναγκαία έξοδα των θυμάτων σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία και δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν τα δικαστικά έξοδα των θυμάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν όρους επιστροφής εξόδων στο εθνικό δίκαιο, όπως προθεσμίες για την αίτηση επιστροφής εξόδων, τυποποιημένους συντελεστές για τα έξοδα διατροφής και μετακίνησης και μέγιστα ημερήσια ποσά για απώλεια εσόδων. Το δικαίωμα επιστροφής εξόδων σε ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να γεννάται σε περίπτωση κατά την οποία το θύμα έχει δώσει κατάθεση σχετικά με αξιόποινη πράξη. Τα έξοδα θα πρέπει να καλύπτονται μόνο στον βαθμό που το θύμα υποχρεούται ή καλείται από τις αρμόδιες αρχές να παραστεί και να συμμετάσχει ενεργώς στην ποινική διαδικασία.
- (48) Τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατασχεθεί κατά την ποινική διαδικασία θα πρέπει να επιστρέφονται το ταχύτερο δυνατό στο θύμα του εγκλήματος, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, όπως διαφορά σχετικά με την κυριότητα ή την κατοχή των περιουσιακών στοιχείων ή εάν είναι παράνομα τα ίδια τα περιουσιακά στοιχεία. Το δικαίωμα επιστροφής των περιουσιακών στοιχείων δεν θα πρέπει να θίγει τη νόμιμη φύλαξή τους για τους σκοπούς άλλων νομικών διαδικασιών.
- (49) Το δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη και η οικεία εφαρμοστέα διαδικασία θα πρέπει να ισχύουν και για τα θύματα που διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης.
- (50) Η υποχρέωση που θεσπίζεται στην παρούσα οδηγία όσον αφορά τη διαβίβαση των καταγγελιών δεν θα πρέπει να θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να κινούν διαδικασίες και δεν θίγει τους κανόνες περί σύγκρουσης δικαιοδοσίας που θεσπίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις (1).
- (51) Εφόσον το θύμα έχει εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης, το εν λόγω κράτος μέλος δεν θα πρέπει να υποχρεούται πλέον να παρέχει συνδρομή, υποστήριξη και προστασία, εκτός αν αφορά άμεσα ποινική διαδικασία την οποία διεξάγει όσον αφορά την εν λόγω αξιόποινη πράξη, όπως ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας. Το κράτος μέλος κατοικίας του θύματος θα πρέπει να παρέχει την αναγκαία βοήθεια, υποστήριξη και προστασία για την αποκατάσταση του θύματος.
- (52) Θα πρέπει να προβλέπονται μέτρα για τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας και την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, όπως ασφαλιστικά μέτρα, εντολές προστασίας ή περιοριστικά μέτρα.

(1) EE L 328 της 15.12.2009, σ. 42.

- (53) Ο κίνδυνος δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη ή λόγω της συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία θα πρέπει να περιοριστεί με τη συντονισμένη διεξαγωγή της διαδικασίας και με σεβασμό, που επιτρέπει στα θύματα να αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις αρχές. Η επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν ευκολότερη με παράλληλο περιορισμό των περιττών επαφών με το θύμα, επιτρέποντας, παραδείγματος χάριν, τη μαγνητοσκόπηση της εξέτασης και τη χρησιμοποίησή της κατά τη δικαστική διαδικασία. Για να αποφεύγεται η ταλαιπωρία του θύματος κατά τη δικαστική διαδικασία, ιδίως συνεπεία οπτικής επαφής με τον δράστη, την οικογένειά του, τους συνεργούς του ή το κοινό, οι επαγγελματίες του κλάδου θα πρέπει να διαθέτουν ευρύτατο φάσμα μέτρων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λάβουν, ιδίως στα κτίρια των δικαστηρίων και στα αστυνομικά τμήματα, εφικτά και πρακτικά μέτρα ώστε να εξοπλισθούν οι εγκαταστάσεις με χωριστές εισόδους και χώρους αναμονής για τα θύματα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν, κατά το δυνατόν, τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ούτως ώστε να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ των δραστών και των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους, παραδείγματος χάριν κλητεύοντας τα θύματα και τους δράστες σε ακροάσεις σε διαφορετική ώρα.
- (54) Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την αποτροπή δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης και μπορεί να επιτυγχάνεται με σειρά μέτρων που συμπεριλαμβάνουν τη μη κοινοποίηση ή την περιορισμένη κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα του θύματος και τον τόπο στον οποίο βρίσκεται. Η εν λόγω προστασία είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα παιδιά θύματα και περιλαμβάνει τη μη κοινοποίηση του ονόματος του παιδιού. Ενδέχεται, ωστόσο, σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις να είναι προς όφελος του παιδιού η αποκάλυψη ή ακόμη και η ευρεία διάδοση πληροφοριών, παραδείγματος χάριν σε περίπτωση απαγωγής παιδιού. Τα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους θα πρέπει πάντοτε να συνάδουν με το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης και στην ελευθερία έκφρασης, όπως αναγνωρίζονται στα άρθρα 6 και 10, αντίστοιχα, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.
- (55) Ορισμένα θύματα είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Είναι δυνατόν ο κίνδυνος αυτός να οφείλεται στα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος στο είδος ή τη φύση του εγκλήματος και στις περιστάσεις τέλεσής του. Μόνο με την ταχύτερη δυνατή διεξαγωγή ατομικών αξιολογήσεων είναι δυνατόν να εντοπισθεί αποτελεσματικά ο εν λόγω κίνδυνος. Όλα τα θύματα θα πρέπει να υπάγονται σε τέτοια αξιολόγηση προκειμένου να καθορίζεται αν κινδυνεύουν να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και ποια ειδικά μέτρα προστασίας απαιτούνται.
- (56) Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος όπως η ηλικία του, το φύλο και η ταυτότητα ή έκφραση του φύλου, η εθνότητα, η φυλή, η θρησκεία, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η υγεία, η αναπηρία, το καθεστώς διαμονής, οι δυσκολίες επικοινωνίας, η σχέση με τον δράστη ή η εξάρτηση από αυτόν και η προηγούμενη εμπειρία από εγκληματικές πράξεις. Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και ο τύπος ή η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, όπως αν είναι έγκλημα μίσους, έγκλημα λόγω προκαταλήψεων ή διακρίσεων, σεξουαλική βία ή βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, όπου ο δράστης ήταν σε θέση ισχύος, το γεγονός ότι η κατοικία του θύματος βρίσκεται σε συνοικία με μεγάλη εγκληματικότητα ή στην οποία κυκλοφορούν συμμορίες ή το γεγονός ότι η χώρα καταγωγής του θύματος δεν είναι το κράτος μέλος όπου διαπράχθηκε το έγκλημα.
- (57) Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, βίας λόγω φύλου ή εγκλημάτων μίσους και τα θύματα με αναπηρίες και τα παιδιά θύματα τείνουν να υφίστανται σε μεγάλο βαθμό δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Θα πρέπει να αξιολογείται με ιδιαίτερη προσοχή αν τα θύματα αυτά κινδυνεύουν να υποστούν τέτοια θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και θα πρέπει να υπάρχει ισχυρό τεκμήριο ότι τα εν λόγω θύματα θα ωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα προστασίας.
- (58) Τα θύματα τα οποία έχουν κριθεί ευάλωτα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης θα πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Η ακριβής φύση αυτών των μέτρων θα πρέπει να καθορίζεται μέσω της ατομικής αξιολόγησης, συνεκτιμώντας την επιθυμία του θύματος. Η εμφάνιση των μέτρων αυτών θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου. Οι ανησυχίες και οι φόβοι των θυμάτων σε σχέση με τη διαδικασία θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα, προκειμένου να προσδιορισθεί κατά πόσο χρειάζονται κάποιο ειδικό μέτρο.
- (59) Λόγω άμεσων επιχειρησιακών αναγκών και περιορισμών, ενδέχεται να είναι αδύνατον να εξασφαλισθεί, για παράδειγμα, ότι η εξέταση του θύματος θα διενεργείται πάντα από τον ίδιο αστυνομικό· η ασθένεια, η άδεια μητρότητας ή η γονική άδεια αποτελούν παραδείγματα τέτοιων περιορισμών. Εκτός αυτού, οι ειδικοί χώροι που προορίζονται για την εξέταση των θυμάτων μπορεί να μην είναι διαθέσιμοι λόγω, για παράδειγμα, ανακαίνισης. Σε περίπτωση τέτοιων επιχειρησιακών ή πρακτικών περιορισμών, μπορεί να μην είναι δυνατό να προβλέπεται κατά περίπτωση ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση.

- (60) Όταν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρόκειται να ορισθεί κηδεμόνας ή εκπρόσωπος παιδιού, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να αναλαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, ίδρυμα ή αρχή.
- (61) Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία ο οποίος ενδέχεται να έλθει σε προσωπική επαφή με θύματα θα πρέπει να έχει πρόσβαση και να λαμβάνει κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. Τα πρόσωπα που ενδέχεται να συμμετέχουν στην ατομική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων αναγκών προστασίας του θύματος και να αξιολογούν την ανάγκη για ειδικά μέτρα προστασίας θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν παρόμοια εκπαίδευση για το προσωπικό της αστυνομίας και των δικαστηρίων. Θα πρέπει επίσης να προτείνεται η εκπαίδευση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η εν λόγω απαίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση σχετικά με τις ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων στις οποίες θα πρέπει να παραπέμπονται τα θύματα ή εξειδικευμένη κατάρτιση, όταν η εργασία τους έχει ως επίκεντρο θύματα με ειδικές ανάγκες, και ειδική ψυχολογική εκπαίδευση ανάλογα με την περίπτωση. Όπου απαιτείται, η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Οι δράσεις των κρατών μελών σχετικά με την εκπαίδευση θα πρέπει να συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της Βουδαπέστης.
- (62) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να συνεργάζονται στενά με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συγκεκριμένα δε με τις αναγνωρισμένες και ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις που βοηθούν τα θύματα εγκληματικών πράξεων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαμόρφωση πολιτικών, εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, καθώς και στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντικτύπου των μέτρων υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Για να αντιμετωπίζονται τα θύματα εγκληματικών πράξεων με την κατάλληλη βοήθεια και για να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να εργάζονται με συντονισμένο τρόπο και να έχουν συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης - σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να παρέχεται βοήθεια στα θύματα ώστε να βρίσκουν και να απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη «μοναδικών σημείων πρόσβασης» ή «μονοαπειθυντικών θυρίδων», για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων όταν εμπλέκονται στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης λήψης πληροφοριών, βοήθειας, υποστήριξης, προστασίας και αποζημίωσης.
- (63) Προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και να μπορέσουν τα θύματα να σπάσουν τον κύκλο της επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, είναι απαραίτητο τα θύματα να έχουν στη διάθεσή τους αξιόπιστες υπηρεσίες υποστήριξης και να είναι οι αρμόδιες αρχές διατεθειμένες να απαντήσουν στις καταγγελίες τους με σεβασμό, με ευαισθησία, με επαγγελματικό τρόπο και χωρίς διακρίσεις. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των θυμάτων στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών και να μειώσει τον αριθμό των μη καταγγελλόμενων εγκλημάτων. Οι επαγγελματίες του κλάδου οι οποίοι ως επί το πλείστον δέχονται καταγγελίες σχετικά με αξιόποινες πράξεις από μέρους των θυμάτων θα πρέπει να εκπαιδεύονται καταλλήλως για να διευκολύνουν την υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και θα πρέπει να απαιτούνται μέτρα για την υποβολή καταγγελιών από μέρους τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση τεχνολογίας της επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι μαγνητοσκοπήσεις ή επιγραμμικά ηλεκτρονικά έντυπα για την υποβολή καταγγελιών.
- (64) Η συστηματική και κατάλληλη συλλογή στατιστικών δεδομένων αναγνωρίζεται ως βασικό στοιχείο της αποτελεσματικής χάραξης πολιτικών στον τομέα των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα συναφή στατιστικά δεδομένα που σχετίζονται με την εφαρμογή εθνικών διαδικασιών στα θύματα της εγκληματικότητας, περιλαμβανομένων τουλάχιστον του αριθμού, της φύσης και της σοβαρότητας των καταγγελλόμενων εγκλημάτων και, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι γνωστά και διαθέσιμα, του αριθμού και της ηλικίας και του φύλου των θυμάτων. Τα συναφή στατιστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν δεδομένα τα οποία καταγράφουν οι δικαστικές αρχές και οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου και, κατά το μέτρο του δυνατού, διοικητικά δεδομένα που συγκεντρώνουν οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και οι δημόσιες και μη κυβερνητικές οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων ή οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης και άλλες οργανώσεις που ασχολούνται με τα θύματα της εγκληματικότητας. Τα δικαστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα καταγγελλόμενα εγκλήματα, τον αριθμό των διερευνούμενων υποθέσεων και των προσώπων εναντίον των οποίων έχει ασκηθεί δίωξη και που έχουν καταδικαστεί. Τα διοικητικά δεδομένα ανά υπηρεσία μπορούν να περιλαμβάνουν, κατά το μέτρο του δυνατού, δεδομένα σχετικά με τον τρόπο χρήσης από τα θύματα των υπηρεσιών που παρέχονται από κυβερνητικούς φορείς και από δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις υποστήριξης, όπως τον αριθμό των περιπτώσεων παραπομπής θυμάτων από την αστυνομία προς τις υπηρεσίες υποστήριξης και τον αριθμό των θυμάτων που ζητούν, λαμβάνουν ή δεν λαμβάνουν υποστήριξη ή αποκαταστατική δικαιοσύνη.
- (65) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην τροποποίηση και επέκταση των διατάξεων της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει για λόγους σαφήνειας να αντικατασταθεί στο σύνολό της σε σχέση με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας.

(66) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, σκοπός της είναι να προάγει το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη ζωή, τη σωματική και διανοητική ακεραιότητα, την ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, την αρχή της ισότητας γυναικών και ανδρών, τα δικαιώματα του παιδιού, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες και το δικαίωμα αμερόληπτου δικαστηρίου.

(67) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη μονομερώς, αλλά μπορεί αντιθέτως, λόγω της κλίμακας και των δυναμικών αποτελεσμάτων του, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

(68) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να προστατεύονται δυνάμει της απόφασης-πλασιού 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις⁽¹⁾ και σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη.

(69) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει διατάξεις μεγαλύτερης εμβέλειας που περιλαμβάνονται σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης οι οποίες καλύπτουν με πιο στοχοποιημένο τρόπο τις ειδικές ανάγκες συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων, όπως τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας.

(70) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποίησαν την επιθυμία τους να μετάσχουν στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(71) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

(72) Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε γνωμοδότηση στις 17 Οκτωβρίου 2011⁽²⁾ βάσει του άρθρου 41 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽³⁾.

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοποί

1. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, σε κάθε επαφή με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης ή μια αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ισχύουν για όλα τα θύματα χωρίς διακρίσεις, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής τους.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί, πρωταρχικό κριτήριο κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση. Υιοθετείται προσέγγιση με ευαισθησία προς το παιδί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού. Το παιδί και ο ασκών την γονική ευθύνη ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως «θύμα» νοείται:

i) φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη,

ii) τα μέλη της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου·

⁽¹⁾ ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

⁽²⁾ ΕΕ C 35 της 9.2.2012, σ. 10.

⁽³⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

β) ως «μέλη της οικογένειας» νοούνται ο σύζυγος ή η σύζυγος, το πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δεσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέρφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα·

γ) ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών·

δ) ως «αποκαταστατική δικαιοσύνη» νοούνται οιοσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το θύμα και ο δράστης μπορούν, εφόσον δώσουν την ελεύθερη συναίνεσή τους, να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των ζητημάτων που απορρέουν από την αξιόποινη πράξη με τη βοήθεια αμερόληπτου τρίτου.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες:

α) για να περιορίζουν τον αριθμό των μελών της οικογένειας που μπορούν να απολαύουν των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης, και

β) σε σχέση με την παράγραφο 1 στοιχείο α) σημείο ii), να καθορίζουν ποια μέλη της οικογένειας έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Άρθρο 3

Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθούν τα θύματα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοούν τις πληροφορίες που παρέχονται από την εν λόγω αρχή.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στην επικοινωνία με τα θύματα να χρησιμοποιείται γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. Στις επικοινωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας η οποία ενδεχομένως θίγει την ικανότητα να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό.

3. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, το θύμα χρειάζεται βοήθεια για να κατανοήσει ή για να γίνει κατανοητό, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στα συμφέροντα του θύματος ή εκτός αν βλάπτει την πορεία της διαδικασίας.

Άρθρο 4

Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στα θύματα οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς περιττή καθυστέρηση, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή προκειμένου να είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία:

α) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λάβουν και από ποιον, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και εναλλακτική στέγαση·

β) οι διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος τους στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών·

γ) ο τρόπος και οι όροι παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας·

δ) ο τρόπος και οι όροι παροχής νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και οποιουδήποτε άλλου είδους συμβουλών·

ε) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να λάβουν αποζημίωση·

στ) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους δικαιούνται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης·

ζ) εάν κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή τους για την προστασία των συμφερόντων τους στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή·

η) οι διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά από την αρμόδια αρχή·

θ) τα στοιχεία επαφής για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους·

ι) οι διαθέσιμες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης·

ια) ο τρόπος και οι όροι επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

2. Η έκταση ή ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του θύματος και το είδος ή τη φύση του εγκλήματος. Μπορεί επίσης να παρέχονται πρόσθετες λεπτομέρειες σε μεταγενέστερα στάδια ανάλογα με τις ανάγκες του θύματος και τη χρησιμότητα, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αυτών των λεπτομερειών.

Άρθρο 5

Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό για κάθε επίσημη καταγγελία τους που υποβάλλεται από αυτά στην αρμόδια αρχή τους κράτους μέλους, στο οποίο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της σχετικής αξιόποινης πράξης.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που επιθυμούν να καταγγείλουν αξιόποινη πράξη και δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να είναι σε θέση να υποβάλλουν την καταγγελία σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή να λαμβάνουν την αναγκαία γλωσσική βοήθεια.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, δωρεάν μετάφραση του έγγραφου αποδεικτικού της καταγγελίας τους που προβλέπεται στην παράγραφο 1 σε γλώσσα την οποία κατανοούν.

Άρθρο 6

Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος του θύματος και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε απόφαση να μη συνεχισθεί ή να περατωθεί έρευνα ή να μην ασκηθεί δίωξη κατά του δράστη·

β) τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε οριστική απόφαση εκδοθείσα σε δίκη·

β) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης από αυτήν την κοινοποίηση.

3. Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) και της παραγράφου 2 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Η επιθυμία των θυμάτων να λάβουν ή όχι τις πληροφορίες δεσμεύει την αρμόδια αρχή, εκτός αν η παροχή των πληροφοριών είναι υποχρεωτική λόγω του δικαιώματος ενεργής συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να μεταβάλουν ανά πάσα στιγμή την επιθυμία τους και κατόπιν λαμβάνουν υπόψη αυτή τη μεταβολή.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται, χωρίς περιττή καθυστέρηση, για την αποφυλάκιση ή την απόδραση του προφυλακισθέντος, κατηγορουμένου ή καταδικασθέντος για αξιόποινη πράξη που τα αφορά. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα ενημερώνονται για τυχόν σχετικά μέτρα που αποφασίζονται για την προστασία τους σε περίπτωση αποφυλάκισης ή απόδρασης του δράστη.

6. Τα θύματα λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, τις πληροφορίες της παραγράφου 5 τουλάχιστον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης αυτών, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών.

Άρθρο 7

Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της οικείας ποινικής διαδικασίας παρέχεται, εφόσον το ζητήσουν, διερμηνεία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, δωρεάν, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια κάθε εξέτασης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας ενώπιον των ανακριτικών και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθώς και διερμηνεία για την ενεργή συμμετοχή τους στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου και σε τυχόν αναγκαίες διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, επιτρέπεται η χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη προκειμένου τα θύματα να ασκούν δεόντως τα δικαιώματά τους ή να κατανοούν τη διαδικασία.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να λαμβάνουν, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, εφόσον το ζητήσουν, μεταφράσεις των πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για την άσκηση των δικαιωμάτων τους κατά την ποινική διαδικασία σε γλώσσα που κατανοούν, δωρεάν, στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές τίθενται στη διάθεση των θυμάτων. Η μετάφραση τέτοιου είδους πληροφοριών, περιλαμβάνει τουλάχιστον κάθε απόφαση για την περάτωση της ποινικής διαδικασίας που αφορά την αξιόποινη πράξη η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και, κατόπιν αιτήσεώς τους, τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δικαιούνται να ενημερώνονται ως προς τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, στοιχείο β), και τα οποία δεν κατανοούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής, να λαμβάνουν μετάφραση των πληροφοριών που δικαιούνται, εφόσον το ζητήσουν.

5. Τα θύματα μπορούν να υποβάλλουν αιτιολογημένη αίτηση για τον χαρακτηρισμό εγγράφου ως ουσιώδους. Δεν υφίσταται απαίτηση μετάφρασης χωρίων ουσιωδών εγγράφων τα οποία δεν συμβάλλουν στην ενεργή συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία.

6. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 3, η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη των ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή να αξιολογεί αν τα θύματα χρειάζονται διερμηνεία ή μετάφραση όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 3. Τα θύματα μπορούν να προσβάλλουν απόφαση για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης. Οι δικονομικοί κανόνες για τέτοια προσβολή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

8. Η διερμηνεία και η μετάφραση, καθώς και η τυχόν εξέταση προσβολής απόφασης για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν καθυστερεί αδικαιολόγητα την ποινική διαδικασία.

Άρθρο 8

Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα ανάλογα με τις ανάγκες τους να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες υποστήριξης οι οποίες ενεργούν προς το συμφέρον των θυμάτων πριν, κατά και, για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ποινική διαδικασία. Τα μέλη της οικογένειας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, ανάλογα με τις ανάγκες τους και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή των θυμάτων, από την αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία και από άλλες σχετικές οντότητες, σε υπηρεσίες υποστήριξης.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την πρόβλεψη δωρεάν και εμπιστευτικών υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης πέραν των υπη-

ρεσιών γενικής υποστήριξης των θυμάτων ή ως αναπόσπαστο τμήμα τους ή επιτρέποντας στις οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων να απευθύνονται σε υπάρχουσες εξειδικευμένες οντότητες που παρέχουν ειδική υποστήριξη. Τα θύματα και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές τους ανάγκες, όσον αφορά δε τα μέλη της οικογένειας, ανάλογα και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της εγκληματικής πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

4. Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορούν να συγκροτούνται ως δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και να οργανώνονται σε επαγγελματική ή σε εθελοντική βάση.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.

Άρθρο 9

Υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Οι κατά το άρθρο 8 παράγραφος 1 υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων παρέχουν τουλάχιστον:

α) πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πρόσβαση σε εθνικά συστήματα αποζημίωσης για ζημιές από αξιόποινη πράξη και όσον αφορά τον ρόλο των θυμάτων στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για συμμετοχή στη δίκη·

β) πληροφορίες σχετικά με τις υπάρχουσες σχετικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης ή άμεση παραπομπή σε αυτές·

γ) συναισθηματική και, εφόσον υπάρχει, ψυχολογική υποστήριξη·

δ) συμβουλές σχετικά με οικονομικά και πρακτικά θέματα που ανακύπτουν από το έγκλημα·

ε) εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, συμβουλές σχετικά με τον κίνδυνο και την αποτροπή δευτερογενούς και περαιτέρω θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

2. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος.

3. Εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης του άρθρου 8 παράγραφος 3 αναπτύσσουν και παρέχουν τουλάχιστον τα εξής:

- α) κέντρα υποδοχής ή άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγαση για θύματα που χρειάζονται ασφαλή τόπο παραμονής λόγω άμεσου κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης·
- β) στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα θύματα σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 10

Δικαίωμα ακρόασης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να δύνανται να έχουν το δικαίωμα ακρόασης κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και να μπορούν να προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία. Κατά την ακρόαση παιδιού θύματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη η ηλικία και η ωριμότητα του παιδιού.

2. Οι δικονομικοί κανόνες σχετικά με την ακρόαση των θυμάτων κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας και την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11

Δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να έχουν το δικαίωμα να ζητούν επανεξέταση της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ο ρόλος του θύματος στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης καθορίζεται μόνο αφού ληφθεί απόφαση για τη δίωξη του δράστη, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τουλάχιστον τα θύματα σοβαρών αδικημάτων να έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν, καθώς και να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να αποφασίσουν αν θα ζητήσουν να επανεξετασθεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης εφόσον το ζητήσουν.

4. Όταν η απόφαση μη άσκησης δίωξης λαμβάνεται από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, της οποίας η απόφαση δεν επιδέχεται επανεξέταση βάσει του εθνικού δικαίου, η επανεξέταση δύναται να διενεργηθεί από την ίδια αρχή.

5. Οι παράγραφοι 1, 3 και 4 δεν εφαρμόζονται όταν η απόφαση του εισαγγελέα να μην ασκήσει ποινική δίωξη συνεπάγεται εξωδικαστικό διακανονισμό, εφόσον η δυνατότητα αυτή παρέχεται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 12

Δικαίωμα διασφαλίσεων στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προφύλαξη του θύματος από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται κατά την παροχή ενδεχόμενων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Με τα μέτρα αυτά διασφαλίζεται ότι τα θύματα που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς και αρμόδιες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, υπό τις ακόλουθες τουλάχιστον προϋποθέσεις:

α) οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης χρησιμοποιούνται μόνο αν είναι προς το συμφέρον του θύματος, με την επιφύλαξη τυχόν ζητημάτων ασφαλείας, και βασίζονται στην ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του θύματος η οποία μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή·

β) προτού συμφωνήσει να συμμετάσχει στη διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης, το θύμα λαμβάνει πλήρεις και αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και την πιθανή έκβαση της εν λόγω διαδικασίας, καθώς και σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής ενδεχόμενης συμφωνίας·

γ) ο δράστης πρέπει να έχει αναγνωρίσει τα βασικά περιστατικά της υπόθεσης·

δ) κάθε συμφωνία συνάπτεται εκουσίως και μπορεί να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη ποινική διαδικασία·

ε) οι συνομιλίες στις διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης που δεν διεξάγονται δημοσίως είναι εμπιστευτικές και δεν δημοσιοποιούνται στη συνέχεια, εκτός αν συμφωνούν τα μέρη ή αν απαιτείται από το εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή υποθέσεων, όπως ενδείκνυται σε υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση διαδικασιών ή κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τους όρους της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 13

Δικαίωμα νομικής συνδρομής

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή όταν έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται πρόσβαση σε νομική συνδρομή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 14

Δικαίωμα επιστροφής των εξόδων

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα θύματα που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία τη δυνατότητα επιστροφής των εξόδων τα οποία πραγματοποίησαν λόγω της ενεργής συμμετοχής τους σε ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται επιστροφή των εξόδων τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 15

Δικαίωμα επιστροφής περιουσιακών στοιχείων

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, μετά από απόφαση αρμόδιας αρχής, τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία να επιστρέφονται αμελλητί στα θύματα, εκτός εάν απαιτείται για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα θύματα καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 16

Δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να ζητούν, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την έκδοση απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο άλλης νομικής διαδικασίας.

2. Τα κράτη μέλη προωθούν μέτρα ώστε να ενθαρρύνεται η παροχή επαρκούς αποζημίωσης στο θύμα από μέρους του δράστη.

Άρθρο 17

Δικαιώματα θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να μπορούν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να μειώσουν τις δυσκολίες που ανακύπτουν όταν το θύμα κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση της διαδικασίας. Για τον λόγο αυτό, οι αρχές του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης είναι, ιδίως, σε θέση:

- α) να λαμβάνουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής διάσκεψης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000 ⁽¹⁾ για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα αξιόποινης πράξης που τελέσθηκε σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας τους να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους κατοικίας τους, εάν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος μέλος τέλεσης της αξιόποινης πράξης ή, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος κατά την έννοια του εθνικού δικαίου του εν λόγω κράτους μέλους, εάν δεν επιθυμούν να το πράξουν.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε από το θύμα η καταγγελία να τη διαβιβάζει αμελλητί στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη, εφόσον δεν έχει ασκηθεί από το κράτος μέλος όπου κατατέθηκε η καταγγελία η αρμοδιότητα να κινηθεί διαδικασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 18

Δικαίωμα προστασίας

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό, καθώς και από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους. Εφόσον απαιτείται, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επίσης διαδικασίες καθιερωμένες από το εθνικό δίκαιο για τη σωματική προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

Άρθρο 19

Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στον σχεδιασμό νέων δικαστικών κτηρίων περιλαμβάνονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Άρθρο 20

Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την ποινική έρευνα

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

- α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας·

⁽¹⁾ ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 3.

- γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα·
- δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 21

Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος που λαμβάνονται υπόψη κατά την ατομική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 22, και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους. Τα κράτη μέλη μεριμνούν επιπλέον ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν κάθε νόμιμο μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης οιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση παιδιού θύματος.
2. Προκειμένου να προστατευθούν η ιδιωτική ζωή, η προσωπική ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων, τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολυφωνίας τους, ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης.

Άρθρο 22

Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται εγκαίρως ατομική αξιολόγηση των θυμάτων, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας και για να αποφασίζεται αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24, λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.
2. Στην ατομική αξιολόγηση λαμβάνονται κυρίως υπόψη:
- α) τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος·
- β) το είδος ή η φύση του εγκλήματος και
- γ) οι περιστάσεις του εγκλήματος.
3. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος, στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις, που θα μπορούσε, ιδίως, να σχετίζεται με τα προσωπικά χαρακτηρι-

στικά τους, και στα θύματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σχέσης τους με τον δράστη ή της εξάρτησής τους από αυτόν, ιδίως τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, βίας λόγω φύλου, βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους και στα θύματα με αναπηρίες.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τεκμαίρεται ότι τα παιδιά θύματα έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Για να καθορισθεί αν και σε ποιο βαθμό θα επωφελούνταν από τα ειδικά μέτρα των άρθρων 23 και 24, τα παιδιά θύματα υποβάλλονται σε ατομική αξιολόγηση κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

5. Η έκταση της ατομικής αξιολόγησης μπορεί να προσαρμοσθεί ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος και τον βαθμό της προφανούς βλάβης που υπέστη το θύμα.

6. Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 24.

7. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν την βάση μιας ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Θύματος·

Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που επωφελούνται ειδικών μέτρων τα οποία αποφασίζονται μετά από τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 να μπορούν να επωφελούνται από τα μέτρα των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση δεν εφαρμόζεται, εάν επιχειρησιακοί ή πρακτικοί περιορισμοί καθιστούν τούτο αδύνατο ή όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη εξέτασης του θύματος και η παράλειψη εξέτασής του θα μπορούσε να βλάψει το θύμα ή άλλο πρόσωπο ή να θίξει την πορεία της διαδικασίας.
2. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:
- α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό·
- β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους·

- γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης·
- δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.

3. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- α) μέτρα προκειμένου να αποφεύγεται κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και δραστών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων όπως τεχνολογία των επικοινωνιών·
- β) μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών·
- γ) μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή του θύματος που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη και
- δ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 24

Δικαίωμα προστασίας των παιδιών θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 23, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:
- α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του παιδιού θύματος να μπορεί να καταγράφεται οπτικοακουστικά και οι μαγνητοσκοπημένες αυτές εξετάσεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία κατά τη ποινική διαδικασία·
- β) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τον ρόλο των θυμάτων στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του παιδιού θύματος, όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού θύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού θύματος ή στην περίπτωση που το παιδί θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του·
- γ) όταν το παιδί θύμα δικαιούται συνήγορο, δικαιούται να έχει νομικές συμβουλές και νομικό εκπρόσωπο, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματός του, σε διαδικασίες όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να

υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού θύματος και των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

Οι δικονομικοί κανόνες για τις μαγνητοσκοπήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και τη χρήση τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστευτεί ότι πρόκειται για παιδί, τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι υπάλληλοι που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με θύματα, όπως το προσωπικό της αστυνομίας και το προσωπικό των δικαστηρίων, να λαμβάνουν γενική και ειδική εκπαίδευση, επιπέδου ανάλογου με τις επαφές που έχουν με τα θύματα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν ως προς τις ανάγκες των θυμάτων και να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα θύματα με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματισμό.

2. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην Ένωση, τα κράτη μέλη ζητούν από τους αρμοδίους για την εκπαίδευση των δικαστών και εισαγγελέων που ασχολούνται με ποινικές διαδικασίες να παρέχουν γενική και ειδική εκπαίδευση, ώστε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικαστών και των εισαγγελέων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.

3. Με τη δέουσα επιφύλαξη της ανεξαρτησίας του νομικού επαγγέλματος, τα κράτη μέλη προτείνουν να παρέχεται γενική και ειδική εκπαίδευση στους δικηγόρους από τους αρμοδίους φορείς εκπαίδευσης των δικηγόρων για να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικηγόρων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.

4. Μέσω των δημόσιων υπηρεσιών ή της χρηματοδότησης οργάνωσεων υποστήριξης των θυμάτων, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν πρωτοβουλίες ούτως ώστε όσοι παρέχουν υποστήριξη στα θύματα και οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης να λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση επιπέδου ανάλογου με τις επαφές τους με τα θύματα και να τηρούν τα επαγγελματικά πρότυπα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.

5. Ανάλογα με τα προβλεπόμενα καθήκοντα και τη φύση και το επίπεδο της επαφής του επαγγελματία του κλάδου με τα θύματα, σκοπός της εκπαίδευσης είναι να αποκτήσει ο επαγγελματίας του κλάδου τη δυνατότητα να αναγνωρίζει τα θύματα και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις.

Άρθρο 26

Συνεργασία και συντονισμός των υπηρεσιών

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών προς βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και στο εθνικό δίκαιο. Η συνεργασία αυτή αφορά τουλάχιστον τα εξής:

- α) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·
- β) διαβούλευση σε ατομικές υποθέσεις και
- γ) συνδρομή προς τα ευρωπαϊκά δίκτυα που ασχολούνται με θέματα τα οποία αφορούν άμεσα τα δικαιώματα των θυμάτων.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, μεταξύ άλλων και μέσω του διαδικτύου, ώστε να αυξηθεί η επίγνωση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, να μειωθεί ο κίνδυνος θυματοποίησης και να ελαχιστοποιηθούν ο αντίκτυπος του εγκλήματος και οι κίνδυνοι δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης, με στόχο ιδίως ομάδες κινδύνου όπως τα παιδιά και τα θύματα βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, εφόσον ενδείκνυται σε συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 27

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία έως τις 16 Νοεμβρίου 2015.

2. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της εν λόγω παραπομπής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 28

Παροχή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή έως τις 16 Νοεμβρίου 2017 και εν συνεχεία ανά τριετία τα διαθέσιμα δεδομένα που

καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα τα οποία θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29

Έκθεση

Η Επιτροπή, έως τις 16 Νοεμβρίου 2017, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση στην οποία αξιολογείται το κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, περιλαμβανομένης της περιγραφής της δράσης που αναλήφθηκε δυνάμει των άρθρων 8, 9 και 23, συνοδευόμενη, αν χρειάζεται, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 30

Αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσου 2001/220/ΔΕΥ

Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ αντικαθίσταται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 32

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο, 25 Οκτωβρίου 2012.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. SCHULZ

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. Δ. ΜΑΥΡΟΠΙΑΝΝΗΣ